

Magasépítési betonok szabályozása és a Magyarországon kizökkent idő...

BOROS SÁNDOR okl. mérnök, tudományos munkatárs
ÉMI Kht., a beton és kő területek intézeti szakreferense

A szabályozás Európa komform, a szabályok betartása viszont kiábrándító, elkészerítő.

Gyakorlatilag semmibe vesszük a magasépítési betonok területén Európát, nem tartjuk be szabályait, szabványait, miközben 3 éve teljes jogú tagok vagyunk és a Metro hírfűjság május 10-i számából tudjuk (vezércikk öles betűkkel), hogy majd "Ömlik az EU-s pénz" Magyarországra.

Mi lesz majd, ha a megrendelők, tender kiírók eljutnak addig, hogy csak olyan betonteletől, termékgyártótól rendelnek anyagot, aki kielégíti a magyar (és ezzel együtt az európai) előírásokat? Mert a szabályozás már rendben van - papíron.

A szabályozás alapjai

A "rendelet". Az Építési Törvény végrehajtási utasításaként kiadott együttes rendelet (3/2003. (I.25.) BM-GKM-KvVM jelzettel, Együttes rendelet az építési termékek műszaki követelményeinek, megfelelőség igazolásának, valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályairól címmel).

A termékszabványok (követelmény szabványok), azaz esetünkben - visszautalva a "rendeletre" - a műszaki specifikáció(k).

Ezek a szabványok írják elő kötelezően, hogy milyen, melyik megfelelőségi igazolási módozattal gyártható, hozható forgalomba, tervezhető be, építhető be a termék.

Akár betonról, akár előre gyártott beton, vasbeton, feszített beton termékről van szó, főleg a 2+ jelű rendszer, egyes "gyengébb" esetekben a 4 jelű rendszer van előírva.

Csak ismétlésül: a megfelelőség igazolás három lépcsős folyamata "2+" rendszerben

1. lépcső

A termék első típusvizsgálata (kezdeti vizsgálata) a szabványban megadott módon.

Transzportbeton (beton) esetén az MSZ 4798-1:2004 számú, Beton 1. rész: Műszaki feltételek, teljesítőképesség, készítés és megfelelőség, valamint az MSZ EN 206-1 alkalmazási feltételei Magyarországon című szabvány adja meg részletesen, hogy hogyan, hány darabon, milyen módszerrel vizsgálja, vagy vizsgálta meg a gyártó a beton azon tulajdonságait, melyeket megad a vevő számára a szállítói megfelelőségi nyilatkozaton. (Vigyázat ez nem szállítólevél..., ez más, ez több...)

Az előre gyártott beton, vasbeton, feszített beton termékek esetén az adott termékszabvány írja elő részletesen az első típusvizsgálat tartalmát. Az oszlopok, födémek, lineáris szerkezeti elemek, födémrendszerek szabványai például háromféle lehetőséget adnak. Vagy a termék méreteit és anyag paramétereit (beton, betonacél osztályok), vagy a termék teherbírását, terhelhetőségét, vagy egy adott, megnevezett tervdokumentációnak való megfelelőségét kell igazolnia a gyártónak.

2. lépcső

Az üzemi gyártásellenőrzési rendszer megszervezése, működtetése és dokumentálása a szabványban megadott módon.

3. lépcső

Az üzemi gyártásellenőrzés alapvizsgálata, majd folyamatos felügyelete, felügyeltetése.

Az első két lépcső teendőit a gyártó maga végezheti, ha képes és hajlandó rá (ha nem, akkor meg kell valakivel csináltatnia). A harmadik lépcső, a felügyelet csak erre kijelölt szervezet által végezhető, aki aztán (ha rendben mennek a dolgok) erről tanúsítványt ad ki. A gyártó pedig szállítói megfelelőségi nyilatkozatán tünteti fel az öt (gyártását) felügyelő intézet azonosítóját.

A "4" jelű megfelelőség igazolási módozat enyhébb, itt a harmadik lépcsőt is végezheti a gyártó és erről nyilatkoznia kell a "szállítói megfelelőségi nyilatkozaton" - melyet kötelezően kell a termékhez adnia.

A keserű magyar valóság

"Kizökkent az idő; - ó, kárhozat...". Mert nálunk Magyarországon a következő a helyzet.

Az európai szintű szabályozásnak megfelelően az egész országban csak 2 betontelet hajlandó és képes betont gyártani. Egy harmadik már célegyenesben van és két további telep eljutott a megrendelésig (azaz kérte üzemi gyártásellenőrzésének alapvizsgálatát). Ha utánagondolunk, hogy az ország betonkeverő telepeinek számát 400 körülire becsüljük, hát akkor ez kb. 1 %...

Előre gyártott beton termékek esetén szintén egy kezemen meg tudom számolni azon gyártóhelyeket, akik kiállíthatnak egyáltalán szállítói megfelelőségi nyilatkozatot, vagyis betartják az egyébként kötelező szabályozást.

Mi lehet, mi lesz a többiekkel?

A jelen, hogy keresik a kiskapukat, kibúvókat. Például ilyen butaságokat hangoztatnak, hogy a szabvány nem kötelező. Ez, bár igaz, csak a lényegét elfedő jelszó: azaz a műszaki haladás érdekében szabad az előírtnál jobb, többet tudó terméket is gyártani, szabad szigorúbb körülményeket vállalva dolgozni, de a szabványban megadott szint alatt, attól gyengébbet nem... Továbbá jónéhányan a 4-es megfelelőség igazolási módozattal választva (sokszor persze helytelenül, szándékosan félreértelmezve

a szabványt) próbálják megoldani a problémát. Csábító ez a változat, hiszen a három lépcsős folyamat harmadik lépcsőjénél a gyártó maga nyilatkozik arról, hogy az első két lépcsőn túljutott (azaz a termék első típusvizsgálatának elvégzésén már túl van, továbbá az üzemi gyártás-ellenőrzés megszervezése megtörtént, sőt azt működtetve és dokumentálva dolgozik).

A valóság sajnos az, hogy az így, ilyen módon kiadott megfelelőségi nyilatkozatok jó része azt tükrözi, hogy fogalma sincs a kollégáknak, mit kellene erre a dokumentumra írni, hogyan kellene ennek kinézni. A szakmai félműveltség nagyszerű példái ezek, és bizonyítják, hogy még hamisítani sem tudunk...

Tegyük fel, hogy legalább kinézetre megfelelő a szállítói nyilatkozat és még a 4-es megfelelőség igazolási módozat választása is helyes volt. Ki az, aki ilyenkor ellenőrizheti a beton, vagy a betontermék gyártókat. Természetesen a Fogyasztóvédelmi Főfelügyelőség. Ellenőrzésnél nekik kell bemutatni az első típusvizsgálati jegyzőkönyveket, anyagot és az üzemi gyártásellenőrzés kézikönyvét, dokumentációját. Félek tőle, hogy ez nagyon kevés helyen van rendben, illetve hogy van egyáltalán.... (Úgy tudom, ez nemsokára kiderül ....)

Visszatérve a dán királyfi történetéből idézett kizökkent időhöz, szomorúan kérdezem: lehet, hogy nem csak Dániában büzlik valami...?

Összegzés

Mi lesz majd, ha a megrendelők, tender kiírók eljutnak addig, hogy csak olyan betonteletől, termékgyártótól rendelnek anyagot, aki kielégíti a magyar (és ezzel együtt az európai) előírásokat.

Az már a "Lenni, vagy nem lenni..." problémát veti fel a hazai betonteletek 98-99 %-ánál!

